

IV. Oratòria a Roma

L'oratòria, l'art de parlar en públic, es considera en l'antigüitat un altre gènere literari més. L'èxit d'aquest gènere resideix en la possibilitat de defensar les idees pròpies o alienes davant la resta. És, doncs, la retòrica, l'art de parlar en públic, necessari en època de democràcia. Dominar el discurs podia marcar la diferència al fòrum: lloc on es decidia si un pres era condemnat o no -justícia-, on una llei podia ser refutada o aprovada, o es determinava la possibilitat d'accedir a la carrera política, el *cursus honorum* -política-. Es per això que a les escoles de retors augmentaren durant la Roma Republicana. Aquestes escoles eren dutes, generalment, per professors grecs, experts en l'art del discurs.

Un discurs, *oratio*, tenia com objectiu convèncer als altres, tal i com hem vist, en un ambient judicial o polític, és a dir, el discurs era una eina de *persuasió* en la vida pública.

Un text amb tal propòsit mantenia una estructura marcada. Segons Ciceró, havia de tenir les següents parts:

- Exordi, *exordium*: L'introducció del tema que es va a tractar.
- Narració, *narratio*: Narració dels fets que motiven el discurs.
- Argumentació, *argumentatio*: Aportació per justificar els fets.
- Refutació, *refutatio*: Arguments que rebutgen les objeccions que oposa el contrari.
- Peroració, *peroratio*: És la part final, es fan les súpriques als jutges i a l'auditori.

El més important dels oradors a Roma fou **Ciceró**.

Marc Tul·li Ciceró

La figura de Ciceró (s II-I a.C) destaca per la seva competència en tots els camps als que es dedicà. Fou polític, filòsof i advocat. La seva obra representà la modernització lingüística que el llatí necessitava i amb ell comença l'època daurada de les lletres llatines.

Visqué a finals de la República, una època convulsa degut a las guerres civils. Recorregué tots els estadis del *cursus honorum* i arribà a ésser cònsul l'any 63 a.C. Després de la mort de Cèsar (44 a.C) fou condemnat a mort per Marc Antoni, qui creia que fou el capítost dels assassins de Cèsar, i el seu cap fou exposat al fòrum.

A nivell filosòfic, Ciceró es pot encaixar en el moviment estoic. Encara que no introduí idees noves en la filosofia a Roma, sí que adaptà el llenguatge tècnic necessari del grec al llatí. Aquest fet facilità l'ensenyament de la filosofia en la llengua de Roma. Sempre fou un gran admirador de Plató (*Malo errare cum Platone*).

En la seva obra podem classificar-la en dos grans blocs:

-Discursos: Es tracta de la redacció dels seus discursos. Una redacció posterior a la seva pronúncia.

-Discursos polítics: són aquells discursos amb finalitat política que foren pronunciats en el senat o en el fòrum. Són uns discursos amb un estil ornat amb frases llargues i plenes de dignitat on mostra la seva posició contra el seu adversari. El més destacat són les anomenades Catilinàries (*In Catilinam*). Són quatre discursos contra Catilina, el cap d'una conjuració que volia fer-se amb el poder de Roma. Ciceró pronuncia aquest discurs essent cònsul.

-Discursos jurídics: són aquells que pronuncià davant un tribunal, ja sigui com advocat defensor o com acusador. D'entre aquests destaca **Contra C. Verres** (*In C. Verrem*). Acusa a Verres de cobrar impostos injustament durant la seva gestió com a propietor de Sicília.

-Tractats teòrics: Explicacions teòriques polítiques, filosòfiques, religioses, morals i sobre l'oratòria.

De oratore: És un diàleg amb el seu avi L. Cras I amb dos joves. En ell explica la seva teoria sobre l'orador i com ha d'ésser un bon orador: dots naturals, coneixements de les disciplines i domini de la tècnica del discurs. (*De orat.* 3.125: *Rerum enim copia verborum copiam gignit*)